

(M)ilyenek
a Finnek?

How We See the Finns?

Finland: A Hungarian Perspective

FINNORSZÁG MAGYAR SZEMMEL

Kiállítás és programsorozat a finn kultúra jegyében /
Exhibition and program series on Finnish culture

2009. június 27. - 2010. november 28. / June 27, 2009 - November 28, 2010

(M)ilyenek a finnek? Milyen sztereotípiák élnek bennünk, magyarokban a finnekkel kapcsolatban, milyen a mi „finnképünk”? Vajon mi az összefüggés az erdő és a város, a *Kalevala* és a finn metálzene, a gumicsizma és a Nokia, a kéregedény és a finn design között? A tárlat egy különleges sétára invitál, mely gazdagon és mozgalmasan színre vitt anyagával ezekre a kérdésekre keresi a választ.

A kiállítás és a hozzá tartozó, egy éven át tartó kulturális és tudományos programsorozat a néprajz, a kulturális antropológia eszköztárát felhasználva igyekszik a finnekről alkotott képet mélyíteni és árnyalni. Nem törekszik teljességre. A tárlat néhány ismert vagy kevésbé ismert témát, tárgycsoportot körüljárva, elemelve próbál választ adni a feltett kérdésre. A bemutatáshoz három fogalmat hív segítségül: a *sztereotípiát*, a *hagyomány* többféleképpen értelmezhető definícióját és a *reflexivitást*.

A hagyományhoz való viszonyulásunk újra- és átértelmezése mindig – és most különösen – időszerű, ezért a kiállítás gondolati vezérfonala a *hagyomány* kérdése. Bemutatja a finnek hagyományhoz fűződő viszonyát, ennek változását, s ezen keresztül utalásokat tesz a magyarok viszonyulásaira is. A tárlat a hagyományos kultúra elemeitől elindulva, a *hagyomány*, a *kitalált hagyomány* és a *modern hagyomány* megjelenési formáit bemutatva eljut napjaink meghatározó finn cégeinek termékeihez, miközben kutatja a „finn csoda” titkait.

A kiállítás szervezőerejét a *sztereotípiá* fogalma jelenti: a másik népről alkotott kép és ennek viszonya saját önképükhöz. A sztereotípiá egyszerre rendkívül szűk és nagyon tág fogalom, a benne foglalt általánosítás a kultúra szerves része. Egyfajta kategorizálás, ami segít (vagy korlátoz) a különböző társadalmi közegekben való tájékozódásban, az ismeretek elrendezésében, rendszerezésében, értékelésében. Leegyszerűsít és általánosít, ugyanakkor lehetővé teszi bizonyos társadalmi csoportokról, kultúrákról alkotott kép átgondolását, újrarajzolását. A kiállítás néhány kiemelt, középpontba állított fogalom és jelenség (természethez fűződő viszony, az erdő „primitív” népe, szauna, *mökki*, *Kalevala*, sport, mobiltelefon, design stb.) segítségével – sokszor ismétlődő motívumokkal – vezet végig a jól ismert képzeteken, értelmezi, sok esetben újraértelmezi őket. A tárlat – miközben szembesít a saját magunkról alkotott képpel – felhívja a figyelmet a finn népről alkotott kép hasonlóságaira és különbségeire is úgy, hogy közben történeti kontextusba helyezi azt.

Módszertani vezérfonalként a *reflexivitás* fogalmát igyekszik használni, a felvetett kérdéseket a változásban bemutatva. Miképpen jelennek meg a bemutatott kérdéskörök a reflexiók különböző szintjein, a tudományosság, a finnekhez valamiért vonzódó közember, illetve a hétköznapi ember szintjén? A kiállítás a finnek és magyarok „közös vonásainak” felvázolásával arra a kérdésre is keresi a választ, hogy valójában miért is olyan fontosak a magyaroknak a finnek.

A tárlat anyagát a Néprajzi Múzeum Európa-gyűjteményének finn tárgyai, finnországi és magyar múzeumok anyaga és finn cégek Magyarországon kapható termékei alkotják, melyet kiegészítenek a Néprajzi Múzeum felhívására magánszemélyektől érkezett finn vonatkozású tárgyak.

A közelmúltban számos, Finnországgal foglalkozó kiállítás volt látható Magyarországon. Legutóbb (2009. február 6.–április 12.) a Ludwig Múzeum mutatta be a mai finn képzőművészet néhány nagy hatású alkotását *Sarkvidéki hisztéria* címmel. E kiállítás kiindulópontját is a finnekkel kapcsolatos kulturális klisék, sztereotípiák jelentették. Amiben a Néprajzi Múzeum finn kiállítása alapvetően különbözik minden eddigi – finnekkel kapcsolatos – kiállítástól, az egyrészt az, hogy vállaltan a hétköznapi tárgykultúrát helyezi a középpontba, a bemutatáshoz a néprajzi muzeológia eszköztárát hívja segítségül, másrészt pedig hangsúlyosan magyar szemüvegen keresztül próbálja meg bemutatni e hozzánk sok szempontból közel álló nép bizonyos jellegzetességeit, kultúrájának néhány elemét.

A kiállítást rendezte:

Szarvas Zsuzsanna főrendező

Bata Tímea főmunkatárs, rendező

Kerezsi Ágnes és Szojka Emese rendező

Sajtóinformáció:

Szalmási Gabriella

sajtóreferens

Néprajzi Múzeum

E-mail: gabriella.szalmasi@neprajz.hu

Mobil: +36 (30) 558-7742

